

VPSP KOMPETENCIJŲ CENTRAS IR NUMATOMI JO VEIKLOS PRINCIPAI

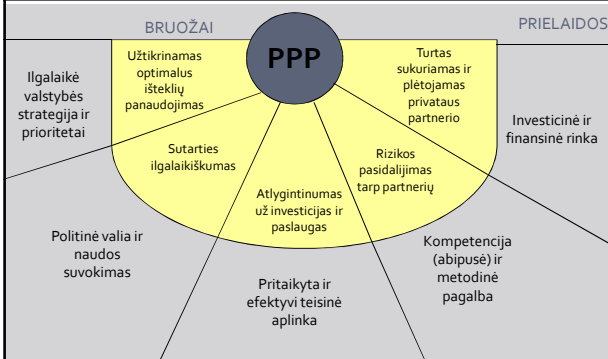
Mindaugas Keizeris, CPVA
2009 m. gruodžio 10 d., Vilnius

SVARBŪS BENDRIEJI ASPEKTAI:

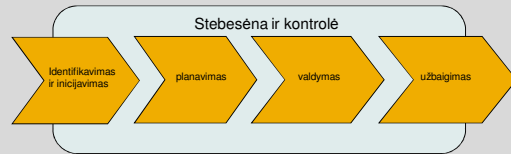
- **VPSP tikslas** - pritraukti privataus sektoriaus lėšas ir žinias teikiant viešąsias paslaugas;
- **VPSP - ilgalaikiai susitarimai** ir įsipareigojimai, todėl maksimali nauda, atitinkanti sąnaudas (value for money) turi būti užtikrinta visam laikotarpiui;
- **VPSP svarbu** - lėšų panaudojimo efektyvumas, valstybės finansų saugumas (tinkamas rizikos pasidalijimas);
- **VPSP - dinamiška sritis**, įtakojama kiekvienos valstybės teisinių ir ekonominių pokyčių ir globalinių veiksnių (pvz., finansų krizė)

VPSP APLINKA:

Partnerystė – ilgalaikis projektas, kuriam taikomi projekto valdymo principai

Projekto procesai - ciklas

Kaip užtikrinti gerą VPSP projektų kokybę ir valdymą?

- vis daugiau valstybių vyriausybių atsisąžina į privatų sektorių, įtraukdamos jį į viešosios infrastruktūros plėtros projektų finansavimą ir įgyvendinimą;
- valstybės susiduria su naujų įgūdžių, procedūrų ir procesų poreikiu ir dažnai įkuria naujas institucijas administruoti nacionalines VPSP programas;
- tokios institucijos skiriasi savo struktūra, vaidmeniu, įgaliojimais, sprendimo teisėmis, finansavimu ir veikla – nėra vieningo universalus modelio;
- sprendimas dėl centrinės VPSP institucijos vaidmens, pozicijos viešojo administravimo sistemoje ir sąveikos su kitomis institucijomis yra svarbus jų veiklos sėkmei.

VPSP centrinės institucijos vieta ir vaidmuo (kompetencijos centras)

1. koks centrinės VPSP institucijos tipas yra tinkamiausias VPSP organizavimui ir įgyvendinimui:
  - centrinis padalinis, kontroliuojantis visų PPP projektų kokybę ir kaštus, ar
  - centrinis padalinis, koordinuojantis ir derinantis kitų institucijų veiksmus?
2. Ar centrinė VPSP institucija turi būti valstybės valdymo sistemos dalis? Ar jis gali veiksmingai dirbti kaip ekspertinė patariamoji institucija už biurokratinės sistemos ribų?
3. Ar centrinės VPSP institucijos vaidmuo priklauso nuo valstybės politikos? Ar yra bendrieji principai ir bendra veikla, tinkami bet kurios valstybės centrinei VPSP institucijai? Kas turės vertinti tokio padalinio veiklą?

Tarptautinė patirtis (1)

Japonija:

- Turi centrinę VPSP instituciją projektų kokybės ir kaštų kontrolei. Nurodoma, kad jos pagrindinė misija: prisidėti prie šalies finansinės sistemos „sveikatos“ ir saugumo.

Australija:

- *Infrastructure Australia* turi, visų pirma, patariamąją funkciją – teikia konsultacijas vyriausybei ir savivaldos institucijoms bei investuotojams:
  - Svarbios infrastruktūros poreikiai dabar ir ateityje, naudotojų poreikių vertinimai;
  - Politinių, teisinių ir tarifų politikos veiksnių galimo poveikio – infrastruktūros kūrimui ir naudojimui vertinimas;
  - Galimų efektyvaus infrastruktūros naudojimo klūčių nustatymas ir šalinimo būdai;
  - Investavimo į infrastruktūrą mechanizmų kūrimas.

Tarptautinė patirtis (2)

Didžioji Britanija:

- Už bendrą politiką ir gaires atsakingas Išdas, kuris nustato svarbiausius principus (pvz., value for money vertinimo metodiką) ir tipines dokumentų formas;
- Kita jo svarbi funkcija – teikti pagalbą pirkimus organizuojančioms institucijoms projektų rengimo ir įgyvendinimo metu. Tam tikslui įsteigtas privatus ekspertizės centras – Partnerships UK;
- Ar tokia institucija turi būti valstybės valdymo sistemos dalimi? - Ji turi būti pakankamai arti sistemos, kad galėtų greitai derinti sprendimus. Tačiau struktūra ir teisinė forma turi suteikti galimybę pritraukti ir išlaikyti ekspertus. Britanijoje toks padalinys yra privatus, nors ir atskaitingas išdui.

Tarptautinė patirtis (3)

Čekija:

2004 metais įkurtas PPP Centrum – vienintelė jo akcininkė Finansų ministerija. Uždaviniai – kurti teisinę bazę ir metodologines procedūras VPSP projektams, veikti kaip konsultacinis ir žinių centras. Konsultuoja tik viešąjį sektorių, pajamas gauna iš FM ir valstybės institucijų. Pagal Pasaulio banko rekomendacijas, įkūrus PPP Centrum, Čekija įsteigė FM specialųjį fiskalinio VPSP projektų saugumo padalinį.

Uždaviniai:

- Prisdėti prie sėkmingo VPSP projektų įgyvendinimo, padėti proceso dalyviams;
- Sukurti ir taikyti geriausią praktiką inicijuojant, rengiant ir vertinant VPSP projektus;
- Organizuoti institucijų bendradarbiavimą ir apsikeitimą informacija ir žiniomis;
- Minimizuoti riziką viešajam sektoriui;
- Užtikrinti proceso viešumą ir nustatyti etikos standartus;
- Suformuoti profesinius gebėjimus ir tapti VPSP žinių centru Čekijoje;
- Bendradarbiauti su Finansų ministerija, kuri atsakinga už ilgalaikio VPSP projektų poveikio biudžetui vertinimą;

Tarptautinė patirtis (4)

Lenkija:

2008 metų liepą įsteigtas Centrum PPP (viešoji pelno nesiekianti įstaiga), kurio pagrindinis tikslas: skatinti VPSP iniciatyvas, formuoti VPSP standartus ir geriausią praktiką. Steigėjai – 41 organizacija, įskaitant bankus, teises firmas, konsultacines kompanijas, regionų plėtros agentūras, asociacijas ir verslo agentūras. Centrum yra palaikomas Vyriausybės – rengiama sutartis, kuri įpareigos Centrum vykdyti vyriausybės VPSP agentūros funkcijas.

2009 Centrum PPP darbo planas

- Organizuoti 16 regioninių konferencijų pristatant naujus VPSP reglamentuojančius teisės aktus ir procedūras;
- Organizuoti VPSP iniciatyvų Lenkijoje duomenų bazę ir šių iniciatyvų stebėseną;
- Vykdyti viešinimo ir mokymo veiklas;
- Rengti tipines sutarčių formas ir procedūras;
- Kaupti ir skleisti tarptautinę patirtį;
- Teikti pasiūlymus dėl teisės aktų keitimo ir tobulinimo.

Tarptautinė patirtis (5)

- Europoje pastaruoju metu pradėjo formuotis „centrinio PPP ekspertizės centro“ praktika. Turi Vokietija, Prancūzija, Britanija, Italija, Airija, Olandija, Graikija, Lenkija, Kroatija, Čekija ir kt.
- VPSP kompetencijų (žinių) centrai gali veikti skirtingai - turėti skirtingus vaidmenis, skirtingas veiklos apimtis – centrų veikla priklauso nuo valstybės dydžio, politikos, strategijos ir kitų aplinkybių.
- Bet kuriuo atveju, kuriant VPSP valdymo ir kontrolės sistemą, reikia atsižvelgti į visus aspektus.

Lietuvos pasirinkimas: funkcijų pasidalinimas

- Institucija, teikianti konsultacinę metodologinę pagalbą VPSP projektų rengėjams, atsakinga už VPSP gerosios praktikos ir patirties kaupimą ir sklaidą – CPVA.

CPVA funkcijos pavestos 2009-10-14 LRV nutarimu Nr.1290 :

- konsultuoti rengiant ir įgyvendinant VPSP projektus;
- rengti metodinę medžiagą ir tipinius dokumentus, organizuoti mokymus;
- teikti pasiūlymus dėl teisės aktų, reglamentuojančių VPSP projektų įgyvendinimą, rengimo / tobulinimo;
- kaupti ir sisteminti patirtį, bendradarbiauti su kitomis Lietuvos bei kitų valstybių institucijomis.

VPSP kompetencijos centro kūrimo projektas

Finansavimo šaltinis :

2007-2013 metų Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 4 prioriteto „Administracinių gebėjimų stiprinimas ir viešojo administravimo efektyvumo didinimas“ priemonės „Viešojo ir privataus sektorių partnerystė“ lėšos;

5 metų trukmės ES SF finansuojamas projektas „Viešojo ir privataus sektorių partnerystės skatinimas“ (projekto vykdytojas – Finansų ministerija; partneris – CPVA).

Projekto veiklos:

- sukurti VPSP kompetencijos centrą, teikiantį metodologinę ir konsultacinę pagalbą rengiant ir įgyvendinant VPSP projektus;
- parengti metodologinę medžiagą ir rekomendacijas, tipinius dokumentus;
- atlikti studiją dėl VPSP proceso skatinimo ir projekto tęstinumo galimybių;
- kaupti tarptautinę ir nacionalinę VPSP projektų rengimo ir įgyvendinimo patirtį;
- organizuoti sisteminius mokymus, konferencijas, seminarus bei kitus kvalifikacijos kėlimo renginius;
- sukurti, palaikyti ir plėtoti internetinę svetainę VPSP viešinimui ir skatinimui.

Planuojama, jog VPSP kompetencijos centro kūrimo projektas prasidės tik 2010 m. sausį - atitinkamos kompetencijos ir gebėjimai bus kuriami įgyvendinant projektą.

Numatomi VPSP kompetencijos centro veiklos principai

- VPSP kompetencijos centras – nėra VPSP projektus rengianti institucija;
- Metodinės ir konsultacinės pagalbos objektas – parengti projektai (atskiri projektų dokumentai) ar projektus rengiančios / vykdančios institucijos;
- Už projektų rengimą atsakingos institucijos, įvardintos 2009 m. lapkričio 11 d. LRV nutarimu Nr. 1480 patvirtintose Viešojo ir privataus sektorių partnerystės projektų rengimo ir įgyvendinimo taisyklėse.

Viešojo administravimo institucijos, atsakingos už investicinio projekto identifikavimą ir parengimą bei inicijuodamos VPSP projektus, turės:

- Parengti išsamią galimybių studiją, įvertinti visas kitas projekto įgyvendinimo alternatyvas;
- Apskaičiuoti projekto kaštus: kapitalo investicijų ir infrastruktūros funkcionavimo, atlikti kaštų – naudos analizę;
- Įvertinti savo finansinius pajėgumus ir galimybes finansuoti partnerystę visą jos laikotarpį, atsižvelgiant į kitus projektus ir įsipareigojimus, suplanuoti finansinius srautus ir finansavimo šaltinius;
- Įvertinti su VPSP projekto įgyvendinimu susijusią riziką ir jos padalinimo tarp partnerių galimybes;
- Suformuluoti kiekybinius uždavinius busimam partneriui ir reikalavimus būsimai infrastruktūrai.

AČIŪ UŽ DĖMESĮ

Mindaugas Keizeris
VšĮ Centrinė projektų valdymo agentūra

